

Rapport

Datum: 20 juli 2005

Rapportnummer: 2005/205

Klacht

Verzoekster klaagt erover dat de vreemdelingendienst van het regionale politiekorps Haaglanden haar niet juist heeft geïnformeerd op het moment dat zij de geldigheidsduur van haar verblijfsvergunning met als doel het verrichten van arbeid in loondienst moest verlengen, waardoor zij onnodig twee verschillende verblijfsaanvragen heeft ingediend. Zij klaagt er met name over dat zij hierdoor tweemaal een bedrag aan leges heeft moeten betalen, éénmaal € 285 in verband met de aanvraag om verlenging van de geldigheidsduur van haar verblijfsvergunning en éénmaal € 890 voor de aanvraag om een verblijfsvergunning voor onbepaalde tijd.

Beoordeling

I. Bevindingen

1. Verzoekster verblijft sinds 1991 in Nederland. Aanvankelijk was zij in het bezit van een verblijfsvergunning onder de beperking “verblijf bij echtgenoot”. In november 1994 heeft zij, omdat zij sinds 1991 betaalde arbeid verrichtte, een verblijfsvergunning met als doel het verrichten van arbeid in loondienst gekregen.

2. In juli 1998 was verzoekster arbeidsongeschikt verklaard. Aanvankelijk ontving zij een arbeidsongeschiktheidsuitkering daarna ontving zij een bijstandsuitkering. Sinds 1994 was de geldigheidsduur van haar verblijfsvergunning jaarlijks verlengd; verzoekster had bij die gelegenheid alle benodigde gegevens en, sinds 1998, ook uitkeringsspecificaties, overgelegd.

3. Ook in september 2003 ontving zij van de vreemdelingendienst van het regionale politiekorps Haaglanden een formulier om verlenging aan te vragen, hetgeen zij op 26 september 2003 heeft gedaan. Na ontvangst van de aanvraag was haar automatisch een acceptgiro toegestuurd om de leges van € 285 te voldoen. In oktober 2003 heeft zij deze betaald.

4. In november 2003 nodigde de vreemdelingendienst verzoekster uit in het kader van de behandeling van haar aanvraag om haar mee te delen dat de aanvraag zou worden afgewezen, omdat was gebleken dat zij een uitkering ontving. Bij die gelegenheid, op 17 november 2003, was verzoekster gewezen op de mogelijkheid om een aanvraag in te dienen om een verblijfsvergunning voor onbepaalde tijd, omdat zij langer dan tien jaar rechtmatig in Nederland verbleef (zie Achtergrond, onder 1.). Verzoekster had daarop een aanvraag ingediend om een verblijfsvergunning voor onbepaalde tijd, en daarvoor € 890 betaald.

5. Bij brief van 13 januari 2004 diende zij een klacht in bij de vreemdelingendienst. Zij gaf aan dat zij op het moment dat zij was uitgenodigd om verlenging aan te vragen, reeds

recht had op een verblijfsvergunning voor onbepaalde tijd. Nu zij onjuist was geïnformeerd, had zij ten onrechte tweemaal leges moeten betalen. Zij verzocht de vreemdelingendienst om te bewerkstelligen dat het bedrag van € 285 zou worden gerestitueerd.

6. De vreemdelingendienst achtte de klacht ongegrond: omdat verzoekster haar aanvragen met een tussenliggende termijn van twee maanden had ingediend en deze aanvragen afzonderlijk waren behandeld, was in beide gevallen terecht leges geheven. Ter verduidelijking deelde de vreemdelingendienst mee dat de tweede aanvraag was ingediend nadat het advies inzake de eerste aanvraag al was opgemaakt en op 17 november 2003 aan de Immigratie- en Naturalisatiedienst (IND) was verzonden omdat op dat moment nog niet duidelijk was of verzoekster gebruik wenste te maken van de mogelijkheid een verblijfsvergunning voor onbepaalde tijd aan te vragen. Ten slotte gaf de vreemdelingendienst verzoekster in overweging om, indien zij haar verzoek om restitutie wilde handhaven, dit aan de IND voor te leggen, nu de IND de verantwoordelijke instantie is waar het gaat om de heffing en/of restitutie van leges. Omdat verzoekster zich met het oordeel van de vreemdelingendienst niet kon verenigen, wendde zij zich tot de Nationale ombudsman.

7. De korpsbeheerder deelde de Nationale ombudsman onder verwijzing naar de feiten zoals deze hiervóór onder 4. zijn weergegeven mee de klacht ongegrond te achten. Hij voegde daaraan toe dat leges wordt betaald om een aanvraag in behandeling te nemen, en dat het niet inwilligen van de aanvraag niet leidt tot teruggave van de leges.

8. De minister voor Vreemdelingenzaken en Integratie reageerde als volgt op de klacht.

De IND verschaft zoveel mogelijk algemene informatie omtrent de voorwaarden om voor verblijf in Nederland in aanmerking te komen door middel van onder meer brochures en de IND-website. De verantwoordelijkheid voor de beslissing tot het indienen van een aanvraag ligt echter bij de betreffende persoon zelf, en voor het indienen van een aanvraag zijn - uitzonderingen daargelaten - leges verschuldigd, aldus de minister. Zij gaf aan dat het antwoord op de vraag of er in dit geval eventueel sprake kan zijn van restitutie van leges afhangt van het antwoord op de vraag of verzoekster misleid was geweest doordat haar volstrekt onjuiste informatie was gegeven. Zij gaf aan dat zij daarover geen oordeel kon uitspreken, omdat in het dossier geen informatie aanwezig was waaraan zij dit had kunnen toetsen.

II. Beoordeling

9. Het vereiste van actieve en adequate informatieverstrekking houdt in dat bestuursorganen burgers met het oog op de behartiging van hun belangen actief en desgevraagd van adequate informatie voorzien. Dit impliceert dat van een bestuursorgaan mag worden verwacht dat het de betrokkenen in het kader van een procedure adequaat informeert over hun rechten en plichten. In dat kader mag van een bestuursorgaan worden

verwacht dat indien er sprake is van meerdere verblijfsrechtelijke mogelijkheden voor een burger, het die burger wijst op de voor hem meest gunstige regeling.

10. Verzoekster diende in september 2003 een aanvraag in om verlenging van de geldigheidsduur van haar verblijfsvergunning met als doel het verrichten van arbeid in loondienst. Verzoekster was echter al in juli 1998 arbeidsongeschikt verklaard. Voorop staat dat een in Nederland verblijvende vreemdeling in eerste instantie zelf de verantwoordelijkheid draagt om bij een verandering in zijn of haar omstandigheden die van invloed kunnen zijn op de verblijfssituatie een aanvraag in te dienen om wijziging van de beperking waaronder de verblijfsvergunning is verleend (zie Achtergrond, onder 2.). Verzoekster heeft dit kennelijk niet gedaan. Wel heeft zij sindsdien in het kader van de behandeling de jaarlijkse aanvraag om verlenging uitkeringsspecificaties overgelegd. In zoverre had de vreemdelingendienst reeds in een eerder stadium op de hoogte kunnen zijn van het feit dat verzoekster een uitkering genoot, en dat zij derhalve voor verlenging van de geldigheidsduur van die verblijfsvergunning met als doel het verrichten van arbeid in loondienst niet in aanmerking zou kunnen komen.

11. Verzoekster verbleef sinds 1991 in Nederland, aanvankelijk op grond van een verblijfsvergunning met als doel verblijf bij echtgenoot, en sinds 1994 op grond van een verblijfsvergunning met als doel het verrichten van arbeid in loondienst. Hieruit volgt dat zij op grond van artikel 13 van de Vreemdelingenwet (oud) mogelijk reeds sinds 1996 in aanmerking zou zijn gekomen voor een vestigingsvergunning (zie Achtergrond, onder 3. en 4.), en dat de vreemdelingendienst ook hiervan op de hoogte had kunnen zijn. Volgens de oude regeling diende de korpschef de vreemdeling zelf ambtshalve te wijzen op de mogelijkheid om een vergunning tot vestiging aan te vragen.

12. Het vereiste van actieve en adequate informatieverstrekking brengt mee dat de vreemdelingendienst op het moment dat duidelijk was geworden dat verzoekster niet langer arbeid verrichtte in loondienst, maar wel reeds gedurende meer dan tien aaneengesloten jaren rechtmatig in Nederland verbleef, verzoekster eigener beweging had moeten wijzen op de mogelijkheid een aanvraag te doen tot het verlenen van een verblijfsvergunning voor onbepaalde tijd. Tegen die achtergrond had het in de rede gelegen dat de vreemdelingendienst de in september 2003 ingediende aanvraag van verzoekster om verlenging van de geldigheidsduur van haar verblijfsvergunning met als doel het verrichten van arbeid in loondienst had omgezet in een aanvraag om een verblijfsvergunning voor onbepaalde duur, en haar had verzocht het verschil in leges alsnog te voldoen, althans ervoor had moeten zorgdragen dat na voldoening van de voor de behandeling van die aanvraag verschuldigde leges ad € 890, het reeds betaalde bedrag van € 285 aan haar was gerestitueerd. Door dit niet te doen heeft de vreemdelingendienst gehandeld in strijd met het vereiste van actieve en adequate informatieverstrekking.

De gedraging is niet behoorlijk.

Dit leidt tot de volgende overweging.

13. De minister voor Vreemdelingenzaken en Integratie gaf aan dat het antwoord op de vraag of er in dit geval eventueel sprake kan zijn van restitutie van leges afhing van het antwoord op de vraag of verzoekster misleidend was geweest doordat haar volstrekt onjuiste informatie was gegeven. Uit het voorgaande is gebleken dat de vreemdelingendienst op dit punt in gebreke is gebleven. Dit geeft de Nationale ombudsman aanleiding de minister een aanbeveling te doen.

Conclusie

De klacht over de onderzochte gedraging van de vreemdelingendienst van het regionale politiekorps Haaglanden, is gegrond wegens schending van het vereiste van actieve adequate informatieverstrekking.

AANBEVELING

De Nationale ombudsman geeft de minister voor Vreemdelingenzaken en Integratie in overweging aan verzoekster het bedrag van € 285 te restitueren.

Onderzoek

Op 29 april 2004 ontving de Nationale ombudsman een verzoekschrift van mevrouw K. te Delft, met een klacht over een gedraging van de vreemdelingendienst van het regionale politiekorps Haaglanden.

Naar deze gedraging, die wordt aangemerkt als een gedraging van de beheerder van het regionale politiekorps Haaglanden, werd een onderzoek ingesteld.

In het kader van het onderzoek werd de beheerder van het regionale politiekorps Haaglanden verzocht op de klacht te reageren en een afschrift toe te sturen van de stukken die op de klacht betrekking hebben.

In verband met haar verantwoordelijkheid voor verantwoordelijkheid werd ook de minister voor Vreemdelingenzaken en Integratie verzocht op de klacht te reageren.

Tijdens het onderzoek kreeg verzoekster de gelegenheid op de door de korpsbeheerder en de minister verstrekte inlichtingen te reageren.

Tevens werd de korpsbeheerder een aantal specifieke vragen gesteld.

Het resultaat van het onderzoek werd als verslag van bevindingen gestuurd aan betrokkenen.

De korpsbeheerder en de minister deelden mee zich met de inhoud van het verslag te kunnen verenigen.

Verzoekster gaf binnen de gestelde termijn geen reactie.

Informatieoverzicht

De bevindingen van het onderzoek zijn gebaseerd op de volgende informatie:

1. Klaagschrift aan de vreemdelingendienst van 13 januari 2004;
2. Reactie vreemdelingendienst van 3 maart 2004;
3. Verzoekschrift van 29 april 2004;
4. Brief IND/verzoek om informatie aan verzoekster van 12 juli 2004;
5. Reactie verzoekster van 15 juli 2004;
6. Standpunt minister van 14 september 2004;
7. Standpunt korpsbeheerder van 17 september 2004;
8. Aanvullende informatie van verzoekster van 19 april 2005.

Bevindingen

Zie onder Beoordeling.

Achtergrond

1. Vreemdelingenwet 2000

Artikel 8

"De vreemdeling heeft in Nederland uitsluitend rechtmatig verblijf:

- a. op grond van een verblijfsvergunning voor bepaalde tijd als bedoeld in artikel 14;
- b. op grond van een verblijfsvergunning voor onbepaalde tijd als bedoeld in artikel 20;

(...)

e. als gemeenschapsonderdaan zolang deze onderdaan verblijf houdt op grond van een regeling krachtens het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap dan wel de

Overeenkomst betreffende de Europese Economische Ruimte;

(...)

I. indien de vreemdeling verblijfsrecht ontleent aan het Associatiebesluit 1/80 van de Associatieraad EEG/Turkije."

Artikel 21

"1. De aanvraag tot het verlenen van een verblijfsvergunning voor onbepaalde tijd als bedoeld in artikel 20 van de vreemdeling die direct voorafgaande aan de aanvraag, gedurende vijf achtereenvolgende jaren rechtmatig verblijf heeft genoten als bedoeld in artikel 8, onder a, c, e, dan wel l, kan slechts worden afgewezen indien de vreemdeling:

a. al of niet tezamen met het gezinslid bij wie hij verblijft, niet zelfstandig en duurzaam beschikt over voldoende middelen van bestaan;

(...)

2. Indien de in het eerste lid bedoelde vreemdeling gedurende een tijdvak van tien aaneengesloten jaren rechtmatig verblijf in Nederland heeft gehad, wordt de aanvraag niet afgewezen op de in het eerste lid, onder a, bedoelde grond."

2. Vreemdelingenbesluit 2000

Artikel 3.81

"Een aanvraag tot het wijzigen van de verblijfsvergunning, bedoeld in artikel 14 van de Wet, wordt beoordeeld als een aanvraag tot het verlenen van een verblijfsvergunning, met dien verstande dat de artikelen 3.71, 3.77, 3.78 en 3.79 niet van toepassing zijn en de artikelen 3.86 en 3.87 van overeenkomstige toepassing zijn, indien de aanvraag tijdig is ingediend."

Vreemdelingenbesluit (oud)

Artikel 52

"1. Een aanvraag om toelating, dan wel om het wijzigen van de beperkingen waaronder de vergunning tot verblijf is verleend, of van de voorschriften die aan de vergunning zijn verbonden, wordt gedaan door het indienen van een ingevuld en door de vreemdeling of diens wettelijke vertegenwoordiger ondertekend formulier, waarvan het model bij regeling van Onze Minister wordt vastgesteld.

2. De aanvraag wordt ingediend bij de korpschef van de gemeente waar de vreemdeling woon- of verblijfplaats heeft."

3. Vreemdelingenwet (vervallen)

Artikel 13

“1. Onze Minister is bevoegd tot het verlenen en intrekken van vergunningen tot vestiging.

2. Een vergunning tot vestiging wordt niet onder beperkingen verleend. Aan de vergunning worden geen voorschriften verbonden.

3. Aan een vreemdeling die gedurende een tijdvak van vijf jaren zijn hoofdverblijf in Nederland heeft gehad, kan de vergunning slechts worden geweigerd:

a. indien niet redelijkerwijs is gewaarborgd dat hij duurzaam zal kunnen beschikken over voldoende middelen van bestaan;

b. indien hij ernstig inbreuk heeft gemaakt op de openbare rust of de openbare orde, dan wel een ernstig gevaar vormt voor de nationale veiligheid.

4. Aan een vreemdeling die gedurende een tijdvak van tien jaren zijn hoofdverblijf in Nederland heeft gehad, kan de vergunning niet meer worden geweigerd op de in het voorgaande lid onder a omschreven grond.

5. Onder een tijdvak als bedoeld in het derde en vierde lid van dit artikel wordt verstaan een tijdvak onmiddellijk voorafgaande aan de dag waarop de vergunning tot vestiging is aangevraagd. Voor de berekening van zodanig tijdvak wordt verblijf in Nederland vóór het bereiken van de achtjarige leeftijd buiten beschouwing gelaten.”

4. Vreemdelingencirculaire 1994 (vervallen)

“A4/7.6.1

Aanspraak op een vergunning tot vestiging

"Aanspraak op een vergunning tot vestiging hebben vreemdelingen die sinds het bereiken van de 8-jarige leeftijd, gedurende een tijdvak van ten minste vijf jaar onmiddellijk voorafgaande aan hun aanvraag, hun hoofdverblijf in Nederland hebben gehad, welk verblijf op grond van de artt. 9-10 Vw was toegestaan. Aan deze vreemdelingen kan de vergunning tot vestiging slechts worden geweigerd op de gronden genoemd in art. 13, derde lid, Vw (...).

De korpschef dient deze vreemdelingen ambtshalve mededeling te doen van de mogelijkheid een aanvraag om een vergunning tot vestiging in te dienen.

Dit kan bijvoorbeeld geschieden bij indiening van de vijfde aanvraag om verlenging van de geldigheidsduur van de (afhankelijke) vergunning tot verblijf.

Aan vreemdelingen die in aanmerking komen voor een vergunning tot vestiging en die aan de overige vereisten voldoen, moet deze op een daartoe ingediende aanvraag ook steeds worden verleend.

In zulke gevallen kan derhalve niet worden volstaan met verlenging van de geldigheidsduur van de vergunning tot verblijf."